

Proč zvítězili nacisté?

Následující postavy jsou fiktivní, jejich medailony však vycházejí ze skutečné situace v meziválečném Německu.

Hermann Struts je poručíkem německé armády. Pochází z rodiny s dlouhou důstojnickou tradicí. Jeho otec, i dědeček byli také vojáci. Je na to náležitě hrdý. Proto je také v současnosti nespokojený. Bojoval v zákopech první světové války a už dávno měl být povýšen. Měl být už kapitánem, možná i majorem. Jenže Versailleská smlouva drasticky omezila počet mužů v německé armádě. Povýšení se dočká jen málokdo. Versailleská smlouva způsobila podle něho nenapravitelné škody nejenom na jeho kariéře, ale i na cti celého Německa. Je přesvědčen, že vláda měla smlouvu odmítnout a Německo mělo dál bojovat.

Otto Hauptmann je starší dělník v jedné berlínské továrně. V době, kdy se hodně propouštělo, on si práci udržel, protože šéf věděl, že má zkušenosti a v dílně je ho třeba. Situace dělníků v Německu není jednoduchá. Mzda není bůhvíjak vysoká, přesto se člověk musí otáčet, aby práci neztratil, to by byla katastrofa. Hauptmannovi dělají starosti komunisté. On sám jim nevěří, ale mnoho jeho spolupracovníků jim podléhá. Hauptmann to do určité míry chápe, ale komunistům nevěří. Bojí se, že by Německo přivedli do ještě větší bídy a chaosu.

Erich von Ronheim je majitelem velké textilní továrny ve Frankfurtu. Nemá se špatně, ale je to horší, než bývalo. Německo Versailleskou smlouvou ztratilo všechny kolonie a s nimi i zahraniční trhy. Vývoz textilu se téměř zastavil. Ani lidé doma v Německu tolik nenakupují. Dusí je hospodářská krize a vysoké daně. Německo musí platit vysoké válečné náhrady. Nic z toho neprospívá byznysu. Do toho ještě aby se člověk bál komunistů, kteří hrozí, že s majiteli zatočí. Kéž by se kola německého průmyslu opět roztočila, kéž by získal nové, nejlépe státní zakázky.

Margarethe Hausner je úřednice, a kromě toho se stará o svého otce, který se z války vrátil s podlomeným zdravím. Margarethin otec je antisemita. Ze všeho viní Židy. Podle něj mohou za porážku Německa ve válce i za současnou krizi. Margarethe si není jistá, jestli těch pár Židů, kteří v Německu žijí, mohou páchat tolik zla, jak tvrdí její otec, ale co ona ví. Otec je prý moc dobře zná. Margarethe se o politiku nezajímá, ale svého otce miluje.

Karl Schmidt je nezaměstnaný dělník, který žije v Porúří. Stejně jako tisíce dalších přišel Schmidt o práci a živoří. Přitom kolem sebe vidí, jak majitelé oceláren stále bydlí v honosných domech a vozí se v drahých autech. Proč oni jsou před krizí chráněni, zatímco jejich zaměstnanci trpí? Vláda sice poskytuje podporu v nezaměstnanosti, ale on se svou ženou a dvěma dětmi s ní nevystačí. Schmidt si myslí, že by vláda měla více peněz, kdyby odmítla platit válečné náhrady. Bojí se ale toho, že by Francouzi na oplátku obsadili Porúří. Co je zapotřebí, je vláda, která by se zodpovídala dělníkům dokonce možná taková, kterou by dělníci sami vytvořili, jak tvrdí někteří jeho kamarádi.

Wilhelm Schultz je sedlákem na rodinném statku ve Východním Prusku. To bylo po staletí spojeno s Německem. Versailleská smlouva ho však od Německa oddělila pruhem polského území. To Schultzův život zasáhlo. Část příbuzných má teď v Polsku a část v Německu. Je obtížné je navštěvovat. Poláky nemá rád. Jako dítě se ve škole učil obdivovat německé hrdiny, z nichž někteří proti Polákům bojovali. Proto je zděšen, že vláda podepsala smlouvu, kterou se mnozí Němci, jako například jeho strýc, dostali pod polskou nadvládu. Pobřeží Baltu vždy patřilo Němcům nebo řádu německých rytířů

Gerda München je učitelka dějepisu a němčiny. Vždy byla velmi hrdá na německou kulturu. Všichni ti filosofové, spisovatelé, básníci, hudební skladatelé podle ní tvořili páteř evropské kultury. A nyní jsou Němci zašlapáni do prachu. Němec je pokládán za barbara. Německé umění je prý zastaralé. Místo toho je všude slyšet americká hudba, galerie jsou plné podivných obrazů, kterým Gerda nerozumí, ale určitě ví, že rozhodně nejsou krásné. Někteří její přátelé říkají, německé umění infiltrovali a zkazili Židé. Jestli je to tak, je to odporné. Berlín je plný nevkusných kabaretů, točí se příšerné filmy. Všechny ty příšerné novinky vtrhly do její milované vlasti po prohrané válce. Někdo by tomu všemu měl udělat přítrž a postarat se o to, aby Německo opět získalo místo, které mu patří.

Zdroj: Holokaust a lidské chování. Čítanka textů programu Facing History and Ourselves, FHAO Foundation, USA, r. 1994.

Přeloženo, upraveno, kráceno.